

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR

PREMIILE

PENTRU PATRIMONIU CULTURAL NAȚIONAL
2001

București • 29 martie 2002

MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR

PREMIILE

PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL NAȚIONAL

2001

București • 29 martie 2002

Cuvânt înainte

Premiile pentru merite deosebite în susținerea și promovarea patrimoniului cultural național vin să atragă atenția publică asupra efortului calificat făcut de cercetători, arhitecți, tehnicieni, muzeografi, conservatori și restauratori.

De la a descoperi până la a pune în larg circuit cultural prin muzee, colecții și restaurare de monument este o lungă și laborioasă cale. Rezultatul final decurge aici din eforturi specializate conjugate: de proiectare, cercetare și investigare, de restaurare și de amenajare.

Întrucât societatea contemporană nu poate rămâne indiferentă față de stăruințele teaurizatorilor culturali, acestora trebuie să li se arate, fie și simbolic, toată gratitudinea.

Instituite pentru prima dată în cultura română premiile naționale anuale poartă numele unor mari personalități culturale. Ele sunt adevărate referințe pentru talentul, dăruirea și altruismul dovedite în aplicarea cercetării și investigațiilor științifice la domeniile patrimoniului cultural mobil și imobil.

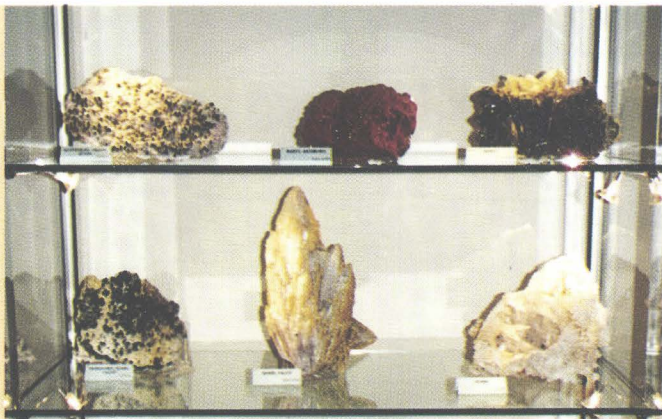
Este, deci, o datorie să-i facem cunoscuți și să le mulțumim acelor care, an de an, contribuie prin munca, energia și creația lor la progresul cultural al României. Premiile au menirea de a recompensa cele mai deosebite lucrări de cercetare, conservare, restaurare și protejare, făcute anual la siturile arheologice sau naturale, la monumentele istorice și în muzeografie.

Patrimoniul cultural național este desigur rezultanta multor generații care ne-au premers, îmbogățită în fiecare an prin noi descoperiri și proiecte finalizate. Pe cele mai reprezentative dintre acestea le distingem prin premiile noastre, considerându-le fapte de cultură excepționale.

Prof. univ. dr. **IOAN OPRIS**
Secretar de Stat

Premiul GRIGORE ANTIPA

Se acordă Muzeului de Mineralogie din Baia Mare pentru proiectul „Expoziții temporare de mineralogie“

Acest proiect și-a propus să aducă o contribuție la valorificarea expozițională a patrimoniului deosebit de valoros al Muzeului de Mineralogie din Baia Mare – constând din eșantioane minerale provenite din zona minieră Baia Mare – prin expoziții temporare organizate în sanatorii și unități hoteliere sau muzeale din stațiuni turistice.

Proiectul din anul 2001 al Muzeului de Mineralogie din Baia Mare s-a materializat în organizarea unei expoziții în Sanatoriul balnear și de recuperare din Techirghiol, vizitată de cei 8 717 internați și de peste 5 000 pacienți ambulatoriu, și a altelea în Muzeul de Mineralogie Köning See din Parcul național Berchtesgaden din sudul Germaniei, vizitat anual de peste 1,5 milioane turiști.

Premiul MIHAI BĂCESCU

*Se acordă Muzeului Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa”
pentru Programul de evidență computerizată
a colecțiilor de științe naturale*

Programul „Bază de date pentru gestiunea computerizată a colecțiilor de științe naturale și utilizarea ei la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” și-a propus realizarea unui sistem de evidență care să includă informațiile faunistice furnizate de materialul aflat în colecțiile sale, cele mai mari și mai diverse colecții zoologice din România.

Programul a demarat cu colecțiile entomologice, știut fiind faptul că insectele sunt componente dominante (atât ca număr de specii cât și ca importanță funcțională) în toate ecosistemele terestre și amfibii și în multe dintre ecosistemele acvatice de pe teritoriul României. În paralel, specialiștii zoologi implicați în program au avut sarcina de a verifica corectitudinea determinărilor și de a reactualiza nomenclatura și încadrarea sistematică.

Premiul ALEXANDRU TZIGARA-SAMURCAȘ

*Se acordă Muzeului Civilizației Tradiționale „ASTRA” – Sibiu
pentru Programul „Tezaure Umane Vii”*

Muzeul „ASTRA” – Sibiu a lansat, încă din anul 1990, o serie de programe vizând conservarea valorilor circumscrise conceptului de „tezaure umane vii” din România.

În cadrul celor două ediții (XXXIX și XL) ale *Academiei Artelor Tradiționale din România* au fost primiți în această veritabilă Academie a satului românesc cinci noi membri. La cea de-a VI-a ediție a Olimpiadei Naționale „Meșteșuguri Artistice Tradiționale” (23-29 iulie 2001) au participat, în faza finală, o sută douăzeci și unu de copii din douăzeci și șase de județe, stabilindu-se noua promoție de „olimpici” ai României în domeniul artelor tradiționale.

Tot în anul 2001, Muzeul „ASTRA” a organizat prima ediție a *Festivalului Național al Tradițiilor Populare*, inspirat după modelul lui „Smithsonian Folk Life Festival”, Washington DC, structurat pe șapte secțiuni tematice.

Premiul GHEORGHE FOCȘA

*Se acordă Muzeului Satului Maramureșean din Sighetu Marmăției
pentru dezvoltarea Muzeului Etnografic în aer liber*

Situată în nord-estul României, chiar în centrul geografic al Europei, zona etnografică Maramureș se definește ca o arie culturală cu caracteristici specifice, datorită unui puternic fond autohton de sorginte daco-latină, precum și influențelor celor două mari culturi și civilizații (cea orientală și cea occidentală) și celor două componente ale creștinismului (ortodoxia și catolicismul), care se întâlnesc și se interferează aici. Același fenomen de interferență s-a produs și cu elementele specifice grupurilor etnice ce s-au statornicit aici: seminiții slave și germanice, maghiari și evrei.

Modelul teoretic al satului tradițional maramureșean a stat la baza proiectului muzeului care astfel a devenit o rezervație de monumente de arhitectură țărănească dispuse pe configurația unei așezări tipice și structurate în gospodării specifice pe principalele subzone ale Maramureșului.

Muzeul Satului Maramureșean deține unele dintre cele mai vechi construcții din lemn de pe teritoriul românesc: case datate cert – și purtând inscripții în chirilică, latină și română – pe parcursul secolelor al XVI – XVII – XVIII și XIX-lea. Muzeul prezintă și specificul conașionalilor întâlniți în această zonă. În ultimii ani s-au strămutat și restaurat în muzeu monumente și piese anexe specifice slavilor, germanilor, evreilor și maghiarilor.

Premiul TANCRED BĂNĂȚEANU

*Se acordă Muzeului de Etnografie din Brașov
pentru proiectul de organizare a Muzeului Etnografic din Săcele*

Muzeul Etnografic din Săcele, reamenajat în anul 2001 de colectivul de specialiști de la Muzeul de Etnografie din Brașov, reprezintă o aplicație modernă în muzeologia etnologică românească.

Argumentele care susțin această apreciere semnifică, în primul rând, tendința de a configura structuri tematice esențiale în muzeul săcelean, fiind ilustrate aici segmente de viață specifice pentru civilizația tradițională a Carpaților și ipostaze ale multiculturalității zonei Săcele.

Modalitățile elegante, clare și accesibile de expresie muzeotehnică stârnesc admirația vizitatorului, subliniind conceptul de muzeu pedagogic.

Premiul HORIA BERNEA

*Se acordă Muzeului Țăranului Român
pentru Expoziția „Munca (Focul – Apa – Vântul)”*

Expoziția „Munca (Focul – Apa – Vântul)”, segment important al expoziției permanente a Muzeului Țăranului Român, s-a deschis în decembrie 2001 și constituie încă o etapă importantă în completarea discursului muzeografic. În sălile dedicate acestei teme sunt prezentate meșteșuguri și ocupații tradiționale.

Discursul muzeal este structurat pe forțele pe care omul le „domesticește” – focul, apa, vântul – pentru a se ajuta în lucrarea sa zilnică. Obiectul de muzeu devine astfel subiectul în jurul căruia se încearcă reconstituirea contextului care l-a generat.

Munca de luni de zile a unei echipe temeinic pregătite, îndrumată cu experiență, dăruire și exigență a făcut posibilă finalizarea acestui inedit proiect.

Premiul ROMULUS VUIA

*Se acordă Complexului Muzeal Național „ASTRA” – Sibiu
pentru reorganizare muzeală*

Prin proiectul noului sector expozițional elaborat în anul 2001 s-a realizat, în premieră națională pentru rețeaua muzeelor în aer liber din România, ideea reprezentării unei noi grupe tematice din cadrul valorilor civilizației agricole tradiționale: *Sisteme arhitectonice având funcții de depozitare și conservare a produselor agro-alimentare și furajere*, completată de *Subgrupa tipologică a morilor de mână* (existente, fără excepție, în interiorul cămărilor alimentare) care întregeste, în mod fericit, cea mai completă colecție mulinologică din lume, constituită și conservată în muzeul din Dumbrava Sibiului într-un cadru natural ideal.

În anul 2001 s-au înființat *Cabinetul de Pedagogie Muzeală*, într-un spațiu amenajat și dotat cu tehnică adecvată, și *Cabinetul de Informatică*, care completează oferta educațional-interactivă prin intermediul computerului și a rețelei Internet, cu acces la valorile patrimoniului imagistic național și universal.

Premiul ION FRUNZETTI

*Se acordă Muzeului de Artă din Constanța
pentru reorganizare muzeală*

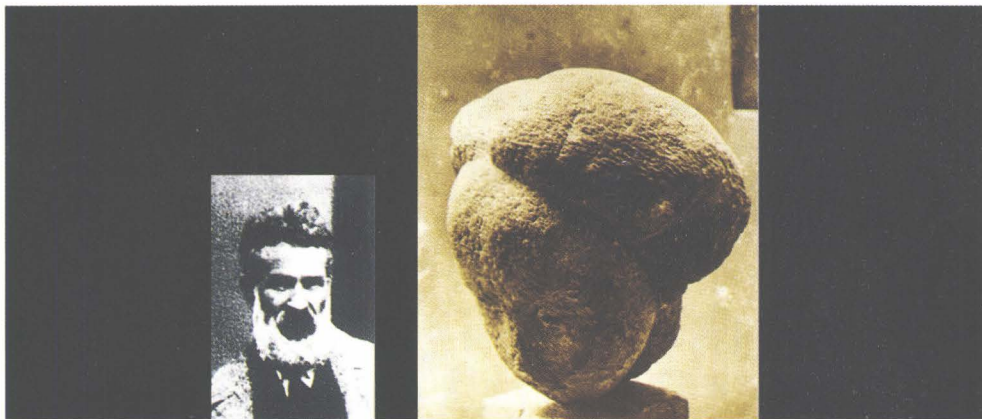
Evocarea expozițională *Muzeul de Artă din Constanța la patru decenii de existență* a pus în valoare repere temporale, personalități, opere, concepte de muzeologie sau de istoria și teoria artei, tehnici muzeografice de supraviețuire sau practici noi de conservare.

Vernisajul expoziției *Pinacoteca municipiului Constanța 1928-1950* a etalat lucrările cu care s-a înființat în 1961 Muzeul de Artă Constanța. Preluarea fragmentară a Muzeului de la Balcic în 1940 și achizițiile ulterioare sporadice au conturat, prin dese schimbări de sediu, soarta zbuciumată a pinacotecii care s-a încheiat definitiv în 1950. Lansarea albumului trilingv *Valori ale artei românești în Muzeul de Artă din Constanța* și a primului CD-Rom bilingv cu lucrările sale de referință reprezintă oferte pentru cunoașterea adecvată și valorificarea eficientă a patrimoniului într-o zonă importantă a turismului estival.

Studierea clădirii Muzeului de Artă din Constanța a permis cercetătorilor să descopere existența unui subsol cu ziduri de piatră și bolți de cărămidă în care s-a amenajat o minunată sală de expoziții.

Premiul PETRU COMARNESCU

*Se acordă Oficiului Național pentru Documentare și Expoziții de Artă
pentru realizarea unor expoziții și manifestări
dedicate lui Constantin Brâncuși*

Oficiul Național pentru Documentare și Expoziții de Artă – ONDEA – este o instituție publică subordonată Ministerului Culturii și Cultelor, având ca obiect de activitate realizarea de expoziții românești în țară și străinătate, din domeniile artelor vizuale, multimedia, arhitectură, design industrial, documentare culturală, fotografie, carte și poligrafie, precum și manifestări de sinteză a artelor, editarea de cataloage, pliante, afișe, cărți poștale.

În cadrul evenimentelor care au alcătuit *Anul Constantin Brâncuși* Oficiul Național pentru Documentare și Expoziții de Artă a organizat 17 expoziții fotodocumentare și de fotografie la sediul centrelor culturale românești și ale unor instituții publice din marile orașe și capitale ale lumii: Centrul Cultural „Sources d'Europe – Arche de la Defense” din Paris – Franța; Palatul Europei din Strasbourg – Franța; Luxembourg; Haga – Olanda; Institutul Român pentru Cultură și Cercetări Umanistice din Veneția – Italia; Academia di Romania – Roma, Italia; Berlin și Beratzhausen – Germania; Rio de Janeiro – Brazilia; Santiago de Chile – Chile; Sofia – Bulgaria; Stockholm – Suedia; Belgrad – Iugoslavia; Tokyo – Japonia; Seul – Coreea.

Premiul CORINA NICOLESCU

*Se acordă Muzeului Național de Artă al României
pentru Expoziția „Arta Țării Românești în secolele XIV-XVI”*

Expoziția „Arta Țării Românești în secolele XIV-XVI”, desfășurată la Muzeul Național de Artă al României în perioada aprilie – septembrie 2001, a urmărit să prezinte constituirea primei sinteze artistice românești pe fondul artei bizantine, marcând totodată și contribuția mediilor artistice învecinate: sârbesc, bulgăresc și transilvănean.

Pentru a sublinia figuri de marcă ale istoriei românești – de numele cărora sunt legate ctitorii sau întregi epoci de cultură și artă: Basarab I, Nicolae Alexandru, Vladislav Vlaicu, Mircea cel Bătrân, Radu cel Mare, Neagoe Basarab sau boierii Craiovești – prezentarea lucrărilor s-a făcut după locul de proveniență: Curtea de Argeș, Cozia, Dealu, Govora, Bistrița, Tismana, Cotmeana etc. Astfel, s-a conturat pentru prima oară dimensiunea actului ctitoricesc – voievodal sau boieresc – precum și rolul cultural pe care l-au avut mănăstirile în lumea medievală românească.

Premiul IULIAN ANTONESCU

*Se acordă Muzeului Brăilei
pentru reorganizare muzeală*

Din 23 august 2001, o dată cu aniversarea a 120 de ani de existență, Muzeul Brăilei a redeschis noua expoziție de bază.

Muzeul Brăilei deține șase secții: Arheologie, Istorie, Artă, artă aplicată și decorativă (Centrul Cultural „Nicăpetre“, Galerile de Artă „Emilia Dumitrescu“), Etnografie și artă populară, Științele Naturii, Memoriale (Casele Memoriale „Panait Istrati” și „Dimitru Panaitescu-Perpessicius”, Centrul Memorial „Nae Ionescu – Vasile Băncilă – Anton Dumitriu”), un Laborator de restaurare-conservare, Baza de cercetări arheologice și istorice româno-moldo-bulgaro-germană, Editura „Istros”, Biblioteca documentară de instituție (30 000 volume) precum și Bibliotecile Dimitru Panaitescu-Perpessicius, Anton Dumitriu, Gh. T. Ionescu, Mihail Guboglu și Radu Manolescu.

Expoziția permanentă de arheologie-istorie este prezentată într-o manieră modernă, făcându-se apel la tehnici și soluții de o mare originalitate. Ea este organizată în cadrul unui monument istoric la a cărui restaurare parțială au contribuit Ministerul Culturii și Cultelor și Primăria municipiului Brăila și a fost susținută de generozitatea statului elen printr-o importantă donație bănească.

Premiul THEODOR ENESCU

*Se acordă Muzeului Național de Artă al României
pentru redeschiderea Galeriei de Artă Românească Modernă*

Expunerea din *Galeria de Artă Românească Modernă*, în noua formulă de prezentare, are deopotrivă o valoare artistică și una identitară, putându-se urmări evoluția picturii și sculpturii moderne sau modul în care emanciparea societății românești din secolul al XIX-lea și „occidentalizarea” programatică a artei au fost urmate de afirmarea timpurie a unei școli naționale, racordată la arta Europei.

Parcursul demonstrează deopotrivă modul în care, înainte chiar de 1900, arta românească devenea o voce distinctă în cadrul artei universale pentru ca, în anii '20–'30, să participe direct și la mișcarea de avangardă europeană prin artiști de talia lui Brâncuși, Brauner și Marcel Iancu.

Discursul expozițional este susținut nu numai prin tematică ci și prin modul de expunere, trecerea de la o epocă la alta făcându-se prin mijloace vizuale și complementare moderne și ingenioase.

Premiul ALEXANDRU OPREA

Se acordă Memorialului Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu” pentru proiectul Biblioteca Națională de Poezie „Mihai Eminescu”

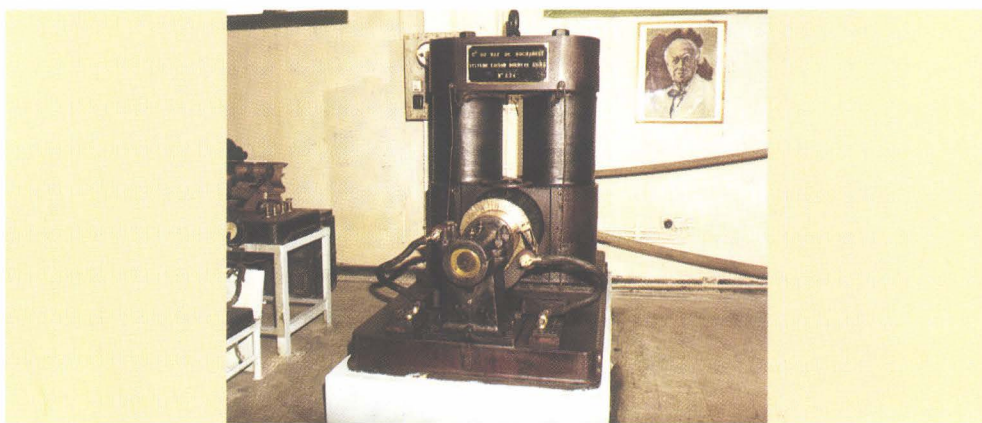
Deși este o instituție relativ tânără, Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu” a reușit să se integreze firesc circuitului valorilor culturale autentice. La 15 ianuarie 2001, când s-a încheiat *Anul Eminescu*, Memorialul Ipotești dispunea de trei noi obiective culturale: Muzeul „Mihai Eminescu”, Muzeul etnografic (amenajat în casa țărănească de epocă) și Biblioteca Națională de Poezie.

Pornind de la fotocopiile manuscriselor eminesciene – donate Ipoteștilor în 1986, grație demersurilor întreprinse de Constantin Noica – Laurențiu Ulici a avut inițiativa înființării la Ipotești a unei biblioteci de profil a cărei prioritate să fie constituirea unei colecții complete de volume de poezie românească. Dezvoltarea muzeală – susținută substanțial de Ministerul Culturii și Cultelor – a urmărit să ofere celor interesați accesul direct la colecțiile de patrimoniu de care instituția dispune.

Una din realizările semnificative ale Centrului Național de Studii „Mihai Eminescu” este trecerea pe suport electronic (CD-Rom) a celor șaisprezece volume ale ediției de *Opere* eminesciene apărută sub egida Academiei Române.

Premiul DIMITRIE LEONIDA

*Se acordă Muzeului Tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida”
pentru proiectul expozițional „Istoria creativității românești”*

Ingeniozitatea românească a fost confirmată și pe plan mondial prin medaliile obținute de inventatorii români la saloanele internaționale la care au participat. De-a lungul timpului, unele invenții românești au contribuit decisiv sau au marcat momente importante în evoluția civilizației tehnice universale.

Valorificarea colecțiilor Muzeului Tehnic „Prof. ing. Dimitrie Leonida” din București prin documente de arhivă, machete și obiecte originale în expoziția „Istoria creativității românești” (organizată în cadrul Târgului Internațional București în perioada 8-13 octombrie 2001), a pus în evidență potențialul științific și tehnic al românilor, atât sub aspect creativ – reflectând contribuția unor inventatori români la progresul tehnic mondial (Traian Vuia, Henri Coandă, Gogu Constantinescu, Ion Basgan, Ștefania Mărcăineanu, Ștefan Odobleja etc.) – cât și al posibilității de asimilare și utilizare de către români a unor tehnologii, la puțină vreme după apariția acestora în lume. Reprezentanți importanți ai României, personalități din domeniul tehnic și numeroși vizitatori au exprimat aprecieri elogioase privind expoziția și au recomandat itinerarea acestora în străinătate.

Premiul CONSTANTIN și HADRIAN DAICOVICIU

*Se acordă Muzeului Național de Istorie a României
pentru Programul Național de Cercetare „Alburnus Maior”*

Programul Național de Cercetare „Alburnus Maior”, desfășurat sub egida Ministerului Culturii și Cultelor, și-a propus următoarele obiective: cercetarea exhaustivă a patrimoniului arheologic; investigarea galeriilor miniere antice și medievale în intenția unor propuneri de conservare-restaurare; delimitarea zonei de rezervație arheologică și arhitecturală; cercetarea structurilor de patrimoniu industrial; realizarea unui studiu etnografic al zonei Roșia Montană-Abrud-Corna; elaborarea unui studiu de istorie orală; aplicarea procedurii de descărcare de sarcină arheologică a terenurilor aflate în zona de intervenție a investitorului; realizarea unui CD-ROM dedicat cercetărilor Programului; organizarea unui muzeu închinat specificului minier din zona Munților Apuseni.

Cercetările arheologice de suprafață s-au desfășurat în perimetrul extravilan al Roșiei Montane, pe o suprafață de cca 60 ha, și au urmărit inventarierea și evaluarea modului de viață și a ocupațiilor roșienilor, a structurilor de habitat (arhitectură religioasă și laică), aspecte de viață spirituală, ceremonialuri, sărbători, credințe, cutume. În urma cercetărilor au rezultat importante piese arheologice, de natură istorică și etnografică.

Premiul EMIL CONDURACHI

*Se acordă Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan”
pentru conservare în situ și reorganizare muzeală la Histria*

Histria este nu numai cea mai veche colonie greacă din vestul Pontului Euxin și una dintre primele întemeiate de coloniștii din Milet în bazinul acestei mări, dar și primul oraș atestat pe teritoriul României.

În anul 2001 a continuat finanțarea de către Ministerul Culturii și Cultelor a amplei acțiuni de conservare primară a monumentelor descoperite aici, ceea ce a contribuit la schimbarea radicală a imaginii pe care situl o oferă astăzi vizitatorilor.

De asemenea, refacerea muzeului de sit de la Histria – finanțată de către Consiliul Județean Constanța – are implicații profunde asupra întregului program muzeografic a acestui sit.

Aceste importante acțiuni au fost realizate de colectivul de cercetare al Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan” al Academiei Române, condus de prof. dr. Alexandru Suceveanu, responsabil științific al șantierului, care a asigurat cea mai înaltă ținută academică rezultatelor acestor demersuri concretizate în amploarea conservării primare și în revigorarea muzeografică a sitului.

Premiul ADRIAN RĂDULESCU

*Se acordă Muzeului Național de Istorie a României
pentru Programul româno-francez de cercetare și valorificare
a patrimoniului cultural de la Hârșova*

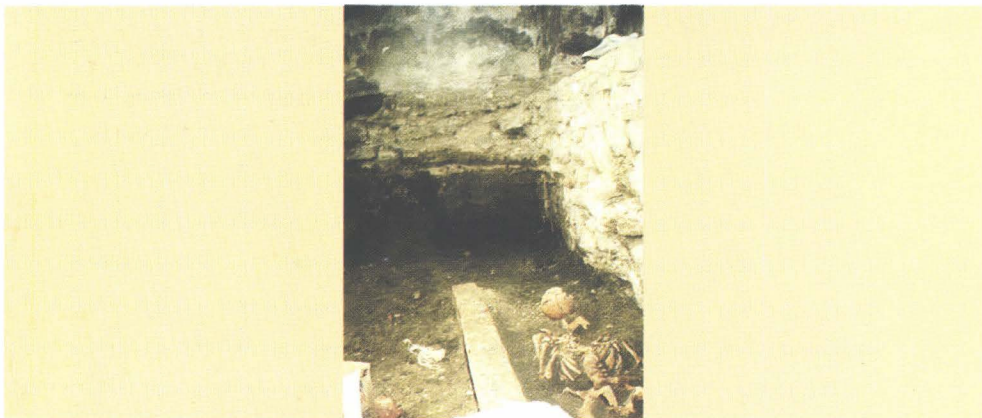
Cercetările arheologice din tell-ul neo-eneolitic de la Hârșova au demonstrat existența aici a unui sit de importanță majoră datorită impresionantei succesiuni de locuire umană, începând de acum cca 7000 de ani, din epoca neolitică și până în prezent.

Urmare a colaborării dintre Ministerul Culturii și Cultelor din România și Ministerul Culturii și Comunicării din Franța, începând din 1993 a început să funcționeze programul de cooperare româno-francez.

Principalele obiective ale acestui program au constat în aplicarea și introducerea în cercetarea arheologică a preistoriei din România a unor concepții, metode și tehnici moderne și în formarea de tineri specialiști în domeniul arheologiei preistorice sau în domenii conexe cercetării arheologice din România. În consecință, a fost creat *Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare*, structură unică în întregul sud-est al Europei.

Premiul RADU POPA

Se acordă Centrului de Istorie și Civilizație Europeană – Iași și Muzeului Național al Bucovinei pentru cercetări arheologice la Complexul medieval Hârlău-Iași și Curtea Domnească din Suceava

În anul 2001 s-a deschis cea de-a doua etapă în cercetarea arheologică a orașului medieval Hârlău, care s-a axat pe investigarea monumentelor ecleziastice. S-a început cu cel mai reprezentativ – biserica Sfântul Gheorghe, care poartă pisa-nia pusă de Ștefan cel Mare în anul 1492. Descoperirile au fost surprinzătoare. Sub actuala biserică au fost identificate alte două. Au fost surprinse mai multe intervenții pe monumentul actual, căruia îi aparțin și mormintele descoperite în pronaos. În total au fost dezvelite 10 cripte și 3 morminte. Lucrările au fost susținute financiar și logistic de Ministerul Culturii și Cultelor.

Având în vedere importanța descoperirilor, concentrarea obiectivelor într-un spațiu relativ restrâns și necesitatea unei cercetări interdisciplinare s-a creat posibilitatea ca – la propunerea Direcției Județene pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Iași – să se organizeze, începând din anul 2002, un șantier-școală la Hârlău sub conducerea Filialei Iași a Academiei Române, a Centrului de Istorie și Civilizație Europeană – Iași în colaborare cu Ministerul Culturii și Cultelor, Mitropolia Moldovei și Bucovinei și Laboratorul Zonal de Restaurare-Conservare Iași.

O Curte Domnească de însemnătate și factura aceleia care s-a descoperit la Suceava, începând cu rezultatele primelor cercetări din anii 1953-1954 și 1955, nu putea parcurge o evoluție ternă, lipsită de importante restruc-turări planimetrice, volumetrice și decorative pe măsura forței financiare și a prestigiului ctitorilor.

Cele mai recente cercetări efectuate între 1998-2001 la Curtea Domnească din Suceava – de către o echipă de arheologi de la Muzeul Național al Bucovinei coordonată de prof. univ. dr. Mircea D. Matei – au scos la iveală o serie de date noi referitoare la etapele de început ale apariției și evoluției acestui complex arhitectural-monumental din Nordul Moldovei, întregind o imagine care, până la această dată, abia dacă se conturase. Lucrările de cercetare și conservare primară au fost finanțate de către Ministerul Culturii și Cultelor.

Premiul IOSIF KORODI

Se acordă Centrului Național de Conservare și Restaurare a Cărții Vechi din Alba Iulia pentru restaurarea bunurilor de bibliofilie

Centrul Național de Conservare și Restaurare a Cărții Vechi din cadrul Muzeului Național al Unirii a fost înființat în anul 1996, ca o continuare a activității de restaurare carte veche, desfășurată la Alba Iulia pe parcursul a două decenii. Echipa de specialiști este formată din restauratori cu o bogată experiență și din tineri în curs de afirmare.

Laboratorul este amenajat într-un spațiu modern, beneficiind de un echipament complex. Pregătirea teoretică și practică a permis abordarea unor lucrări de mare dificultate, utilizând o gamă largă de materiale ce favorizează perfecționarea metodelor de lucru.

Rezultatele obținute se concretizează în restaurarea unui număr impresionant de documente, incunabule, tipărituri după 1500, manuscrise având ca suport hârtia și pergamentul, provenite din marile colecții ale bibliotecilor, muzeelor și bisericii din România.

Premiul DOINA DARVAȘ

Se acordă firmelor de proiectare și execuție

SC MANISA CONSTRUCT SRL și SC TAINA LEMNULUI SRL pentru Atelierul internațional de restaurare a bisericilor de lemn din județul Sălaj

În cadrul Campaniei „Europa – un patrimoniu comun“, lansată de către Consiliul Europei, la București s-a inițiat în septembrie 1999 programul numit „Drumurile lemnului“ sau „Culturile lemnului în Europa“. Bogăția și diversitatea patrimoniului cultural realizat în lemn au constituit cadrul dezvoltării unui asemenea proiect. Primul atelier a fost organizat în România, în perioada 19 august – 1 septembrie 2001.

Două biserici de lemn din secolele XVII-XVIII, amplasate în localitățile rurale Baica și Racăș din județul Sălaj, au constituit punctele de acțiune pentru acest atelier fiind propuse spre restaurare. Organizarea atelierului s-a realizat prin Direcția Monumentelor Istorice, iar finanțarea a fost susținută de Ministerul Culturii și Cultelor. Cele două proiecte de restaurare au fost întocmite de arhitectul Niels Auner (firma MANISA CONSTRUCT din București), iar execuția a fost asigurată de antrepriza TAINA LEMNULUI din Desești-Maramureș, antreprenor fiind Vasile Pop.

La atelier au participat echipe din Finlanda, Lituania, Polonia, Suedia, Turcia, iar grupul fiecărei țări a fost în general format din doi dulgheri cu calificare în restaurarea monumentelor din lemn și un arhitect cu experiență în acest domeniu.

Premiul VIRGIL VĂTĂȘIANU

*Se acordă Complexului Muzeal Național „ASTRA” – Sibiu
pentru restaurarea complexului mulinologic din Rudăria,
județul Caraș-Severin*

În sud-vestul României, pe Valea Rudăriei, s-au păstrat, în mod miraculos, 22 de mori hidraulice cu roată orizontală, așezate asemenea unei salbe pe o lungime de 3 km a cursului râului ce străbate comuna Eftimie Murgu din județul Caraș-Severin.

Complexul mulinologic din Rudăria este expresia unei remarcabile ingeniozități hidrotehnice populare care – prin baraje pentru acumulări, străpungeri de zeci de metri prin stâncile masive ale muntelui și accelerări ale vitezei apei prin „erugi” și „vălaie” – a reușit să surmonteze handicapul deficitului de debit și de pantă a albiei, oferind soluții uluitoare pentru nevoile rudărenilor în măcinarea grânelor. Selectat și finanțat de către Uniunea Europeană, prin Programul EUROART, proiectul de restaurare inițiat de Muzeul „ASTRA” a demarat în anul 2000 și s-a finalizat în anul 2001.

Premiul GRIGORE IONESCU

*Se acordă Fundației „Transilvania Trust”
pentru restaurarea castelului Bánffy din Bonțida-Cluj și reabilitarea
ansamblului arhitectonic de la Rimetea, județul Alba.*

Fundația „Transilvania Trust” a fost înființată în anul 1996 la Cluj-Napoca și are ca scop protecția patrimoniului construit din Transilvania și organizarea activității de protejare și dezvoltare a unei strategii integrate științifice. Prin programe de educație profesională, Fundația contribuie la formarea de specialiști, iar prin publicații și simpozioane consolidează percepția și mentalitatea societății în favoarea protecției patrimoniului.

Primul program inițiat a fost cel de protecție a patrimoniului arhitectonic de la Rimetea-Inlăceni (județul Alba), care presupune în același timp menținerea, inventarierea, proiectarea, cercetarea și restaurarea monumentelor istorice. Cea mai îndrăznească întreprindere a Fundației are ca rezultat restaurarea și utilizarea corespunzătoare a castelului Bánffy din Bonțida (județul Cluj), considerat cândva „Versailles-ul Transilvaniei”.

Premiul NICOLAE GHIKA-BUDEȘTI

*Se acordă pentru proiectarea și restaurarea
„Casei cu cerb” din Sighișoara*

„Casa cu cerb” înglobează mai multe construcții pe două niveluri (atelier, depozit la demisol și locuință la parter) din secolele XIII-XIX și reprezintă unul dintre cele mai importante monumente ale Sighișoarei.

Concepția de bază a reabilitării „Casei cu cerb” a fost aceea de conservare a substanței arhitectonice autentice, de punere în valoare a componentelor artistice renascentiste și de amenajare a unui centru cultural, cu funcție documentară și de propagare a culturii săsești din Transilvania. Monumentul reamenajat găzduiește sediul Asociației Restauro-Messerschmitt, persoană juridică din România, și un activ centru de turism cultural.

Premiul ȘTEFAN BALȘ

*Se acordă firmelor de proiectare și restaurare
SC POLARH DESIGN SRL și SC RESTACO SRL
pentru proiectarea și restaurarea Bisericii Mirăuți din Suceava*

Anul 1991 găsea Biserica Mirăuți în colaps general, de la nivelul bolților până în fundații. Direcția Monumentelor Istorice a interzis la acea dată oficierea slujbelor religioase. Prima măsură propusă de prof. ing. Al. Cișmigiu a fost stoparea evoluției fracturilor prin realizarea unei centuri din beton armat la partea superioară.

A urmat un lung, dificil și riscant program de consolidare-restaurare care a durat 10 ani, la care au lucrat cei mai buni specialiști ai firmei SC RESTACO SRL, unii cu experiență de peste 30 de ani în restaurarea monumentelor.

Amplitudinea cercetărilor arheologice și rezultatele lor, amploarea consolidării, restaurarea elementelor de arhitectură și decorație cu marcarea tuturor etapelor, calitatea dotărilor și a execuției îndreptățesc afirmația că ceea ce se înțelege azi prin restaurare și punere în valoare s-a realizat în condiții de excelență la Biserica Mirăuți. Secretul a constat în exemplarea colaborare interdisciplinară între conf. dr. arh. Virgil Polizu-șeful de proiect, prof. ing. Al. Cișmigiu-structură, prof. dr. Mircea D. Matei-arheologie și subinginer Mihai Bradu-execuție.

Premiul VASILE DRĂGUȚ și MARELE TROFEU

*Se acordă pentru proiectul de cercetare istorică și arheologică
și restaurare a picturii Mănăstirii Probota*

În 1993, când Biserica Sfântul Nicolae a Mănăstirii Probota a intrat pe Lista Patrimoniului Mondial alături de alte biserici din Moldova de Nord decorate cu picturi murale exterioare, ansamblul său mural reprezenta mai curând o promisiune decât o evidență.

În decizia UNESCO, un rol important l-a jucat și calitatea excepțională a picturilor păstrate în interior. Acesta a fost și argumentul în favoarea alegerii Mănăstirii Probota ca obiect al finanțării de către *Japan Trust Fund for the Preservation of the World Cultural Heritage* a unui Proiect de restaurare și de conservare patronat și organizat de UNESCO.

Laboriosul proces de restaurare, început în 1997 și terminat în 2001, are rezultate care întrec toate așteptările. Câștigul imens pentru istoria artelor din România și din Europa este recuperarea unui ansamblu de picturi murale de primă mărime. Restaurarea a fost concepută și dusă la bun sfârșit de o echipă care a reunit specialiști români și străini, alături de care au lucrat și grupe de studenți din România, Germania, Columbia, Austria, Italia, Cehia, Serbia. Cele mai moderne metode de restaurare au fost dublate de investigații științifice.

ORGANIZATOR :

SECRETARIATUL DE STAT PENTRU PATRIMONIUL CULTURAL
NAȚIONAL DIN MINISTERUL CULTURII ȘI CULTELOR

SPONSORI :

SC DALEM CONSULTING SRL
SC AEDIFICIA CARPAȚI
INSTITUTUL PENTRU TEHNICĂ DE CALCUL

PARTENERI :

MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE A ROMÂNIEI
MUZEUL NAȚIONAL DE ARTĂ AL ROMÂNIEI

AU CONTRIBUIT :

MARCEL CHIRNOAGĂ
MIRCIĂ DUMITRESCU
ALEXANDRU GHILDUȘ
CONSTANTIN LUCACI
R. A. „MONITORUL OFICIAL“
SC APULUM SA

GRAFICA :

TUDOR JEBELEANU

REDACTOR :

NARCIS DORIN ION

TIPĂRIT :

R. A. „MONITORUL OFICIAL“

- Ilustrația copertei I: Pisania de pe turnul de intrare al incintei
Mănăstirii Probota (1550)
- Ilustrația copertei a IV-a: Fragmente de ceramică descoperite la
Roșia Montană

